

VATTENNYTT NR 7 december 2017

Vattenrådet Fyris Östra källor

Innehåll:	Sida
Avtal med Bergvik skog AB	1
Nederbörd	1 -2
Om bakterier i det kommunala vattnet	2
Samtal med Länsstyrelsen i Uppsala län	3

Vattenrådet Fyris Östra Källor är en ideell organisation som värnar om vattensystemet i Dannemora – Österbybruk och dess kulturhistoriska naturvärden. Hemsida www.fyrisostrase.se | E-post: vatten@fyrisostrase.se | Org.nr 802443-1150 | Bankgiro 345-6266 | Plusgiro 48 92 20-4

Avtal med Bergvik Skog AB, ansvar för Harvikadammen

Under hösten har Vattenrådet förhandlat med skogsägaren Bergvik skog AB.

Vi har nu träffat ett avtal som innebär att Vattenrådet utövar tillsyn av och reglerar dämmena vid dammen. Vi reglerar det huvudsakliga bottenutskovet via Dalån till Dannemorasjön, den s.k. betongmunken som flödar via f.d. fiskodlingen till Dannemorasjön och den s.k. Östra slutan som strömmar till Karmdammen. Bergvik ersätter våra arbetsinsatser med en förhöjd medlemsavgift. Målen för regleringen är bland annat att åstadkomma jämnare flöden anpassade till sommar- och vintervattenstånd, minimera regleringens miljöpåverkan samt att minimera fiskdöd. Vattenrådet har också påtagit sig att ge information till de som så önskar. Bergvik har fortsatt juridiskt ansvarar för dammen, dämmningsanordningar och underhåll/repARATIONER av dessa.

Vi har nu också en överenskommelse med den personal vid Östhammars kommun som sköter tappning av Stordammen och Slagsmyren att de rapporterar sina åtgärder till Vattenrådet. Det innebär att öppning och stängning beroende på vattennivåerna synkroniseras.

Nederbörd

Nederbördsmängderna här nedan är hämtade från SMHI:s mätstation i Film. Den mycket rika nederbörden i oktober, 182 mm, det högsta månadsvärdet någonsin sedan 1983, ändrade radikalt på vattennivåerna i hela vattensystemet. Vattenstånden är höga och innebär att Stordammen även har måst tappas via timmerrännan mot Gimo damm. Det katastrofalt låga vattenståndet i Dannemorasjön under sommar och tidig höst har förbytts till ett rekordhög vattenstånd för årstiden!

Det kan finnas anledning att känna oro för vattenstånden framöver. Mera nederbörd i form av regn eller snö och blidväder under den närmaste tiden kan bli problematisk. Likaså om vintern blir snörik med en ansenlig vårflod. Det kan då finnas risk för läckage över/genom dammvallarna i såväl Slagsmyren/Hammardammen som i Harvikadammen. Därför måste det finnas utrymme för systemet att härbärgera större mängder vatten i enlighet med de vattendomar som gäller för Stordammen och Slagsmyren/Hammardammen.

Tabell över nederbörd 2012 – 2017 och jämförelser bakåt i tiden

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Medel 2012- 2016	Medel 1983-2016
jan	48,6	24,4	54,4	85,8	52,5	23,6	48,2	34,2
feb	42,1	40,3	33	41,7	42,3	16,7	36,0	22,0
mars	17,4	4,5	44,8	37,9	16,5	26,1	24,5	21,3
april	63,4	38,2	31,7	19,9	52,4	31,9	39,6	25,2
maj	51,8	10,8	36,7	86,4	47,5	24,5	43,0	27,2
juni	119,6	82,3	51,4	44,4	36,2	56,8	65,1	40,2
juli	86,2	24,3	12,2	96,2	75,9	44,5	67,9	45,1
aug	105,8	73,3	39,6	7,2	85,8	73,5	77,0	50,4
sep	65,6	70,3	110	93,7	26	50	83,1	47,4
okt	65,4	41,7	77,6	1,7	24	182	78,5	44,1
nov	64,9	62,6	36,3	51,1	99,6	77,7	78,4	44,4
dec	95,4	65,4	29	32,60	24,4	54,7	60,3	35,0
	826,2	538,1	556,7	598,6	583,1	662	752,94	436,5

Gulmarkerade månadsvärden för december och för år 2017 är uppskattade värden.

Om bakterier i det kommunala vattnet

Under oktober månad utfärdade kommunen och Gästrike Vatten varningar för bakterier i det kommunala dricksvattnet. Man uppmanade att dricksvatten och vatten till matlagning skulle kokas före användning.

Vattennytt har hämtat in uppgifter om bakgrunden till detta. Gästrike Vatten har meddelat följande. ”Grundvattentäkten vid Kyrkholmen är ett relativt litet magasin och grundvattenbildningen sker ganska snabbt/direkt. När det då kommer större regnmängder så kan det bli en påverkan på vattenkvaliteten just på grund av att grundvattenbildningen sker relativt snabbt. Markens filter-/reningsförmåga hinner helt enkelt inte riktigt med. Det beror inte på bristande tätning av borrhålet.

Egenkontrollprover av mikrobiologisk vattenkvalitet tas ca 1 gång per vecka på vattenverket i Österbybruk. Provet som togs vecka 42 visade förhöjda halter av koliforma bakterier på utgående dricksvatten. Gästrike Vatten gick ut med en kokningsrekommendation för samtliga hushåll i Österbybruk och Dannemora som får dricksvatten från vattenverket i Österbybruk. Anledningen till den förhöjda halten koliforma bakterier var en kraftigt försämrad råvattenkvalitet till följd av omfattande regnmängder i området. Som åtgärd ökades klorhalten i vattenverket och prover togs på råvatten och ute hos användare på ledningsnätet. Kloreringen hade effekt samtidigt som den mikrobiella föroreningen av vattentäkten avtog. Efter att provtagningen visat godkända prover vid två provtagningstillfällen i följd kunde kokningsrekommendationen hävas den 25 oktober.”

Samtal med Länsstyrelsen i Uppsala län

Som tidigare berättats har Vattenrådet under hösten lämnat skrivelser till Länsstyrelsen. Den senaste skrivelsen var ägnad att pröva ifall Länsstyrelsen genom sitt tillsynsansvar ska vidta åtgärder för att rädda Dannemorasjön från att förvandlas till våtmark.

Tidigare historiska förändringar av naturliga trösklar, som lett till ett allt snabbare utflöde mot Vattholmaån/Fyrisån skulle, enligt våra vattenjuridiska konsultationer, kunna återställas utan vattendom, kort sagt.

I början av december hade Vattenrådet överläggningar med Länsstyrelsen på detta tema.

Vi har ännu inte nått framgång. Vårt ärende i saken kommer dock att prövas utifrån Länsstyrelsens bedömning av sitt tillsynsansvar. Vattenrådet kommer dock att med början i januari undersöka andra möjligheter till önskvärda åtgärder. Vi har genom en första trevare uppmärksammat Uppsala och Östhammars kommuner samt Fyrisåns Vattenförbund i saken.

Den senaste tidens uppmärksamhet på grundvattenproblemen är en ytterligare aspekt på vikten av att bibehålla ytvattenreservoarer som sipprar ner till grundvattnet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har på senare tid gett klara och entydiga rekommendationer i den vägen. Regeringen har mot bakgrund av grundvattenfrågan avsatt 200 miljoner kronor till sådana åtgärder.

Vattennytt kommer förstås fortlöpande att informera om detta.

Avslutningsvis en bild från den ”högtidliga” överlämningen av ansvaret för Harvikadammen. I förgrunden, Gunnar Larsson, Billerud-Korsnäs/ Bergvik skog AB samt Christer Wahlgren, sekreterare i Vattenrådets styrelse (med pudeln Vilja)

